

Biodiverzita, krajina, ekologické zemědělství ZIMNÍ PŘIKRMOVÁNÍ PTÁKŮ

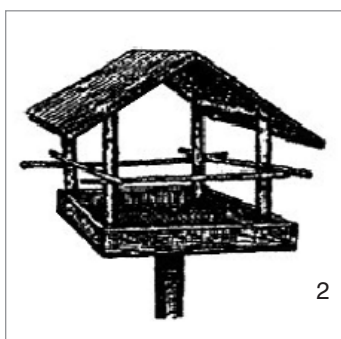
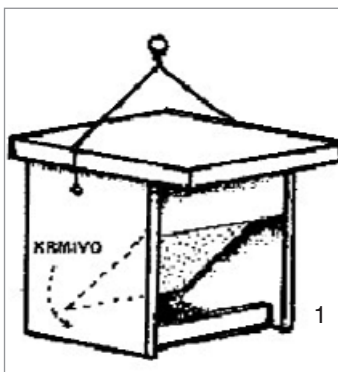
Ve zpravodaji Ekozemědělci přírodě se věnujeme tomu, jak sedláci ovlivňují krajinu, ve které hospodaří; co mohou udělat pro zvýšení druhové rozmanitosti přírody; pro její a tedy i náš prospěch, pro její krásu. Protože přírodě stále více ubíráme míst nezbytných pro růst, rozvoj a zachování nezměrného množství organismů, můžeme alespoň částečně pomoci přežít jedincům, které vidáme během zimy, kteří ožívují ztichlá sídliště a na kterých si můžeme téměř bezprostředně ověřit smysl naší pomoci. Před přicházející zimou jsme se obrátili na Českou společnost ornitologickou s dotazem, jak mohou zemědělci, a nejen ti, pomoci ptákům přežít zimu.

Většina ptačích druhů, které u nás hnízdí, odlétá během podzimu do oblastí s příznivějším podnebím a s dostatkem potravy. Jsou však také i ptáci, které považujeme za stálé, ale ve skutečnosti část u nás hnízdící populace na zimu odlétá a místo nich přilétají nebo protahují jejich soukmenovci ze severní a severovýchodní Evropy. Mezi takové druhy patří např. i sýkora koňadra, kos černý, pěnkava obecná nebo zvonek zelený. Další skupinou jsou ptáci hnízdící na severu Evropy, kteří se u nás nepravidelně v různých počtech v zimě objevují. Typickými představiteli jsou brkoslav severní, pěnkava jikavec nebo drozd cvrčala.

Ptáci přechávající u nás zimu rádi přijmou, především za tuhých zim se silnými mrazy a vysokou sněhovou pokrývkou, pomoc ze strany člověka. Snad největší hrozbu pro ně představuje namrzlá sněhová pokrývka, která znemožňuje přístup k potravě nejen zmořravým druhům, ale i dravcům a sovám. Zemědělci v těchto extrémních podmínkách mohou pomoci stržením ledové krusty na polích s potenciální potravou, kam patří zejména strniště, potravní políčka typu biopásů nebo pole s mezplodinami. Způsobů, jak ptáky přikrmovat, existuje mnoho, ale jednoznačně nejrozšířenější a nejnámější je přikrmování na krmítku. Kromě faktické pomoci ptákům je jejich sledování při kmení také velkým zážitkem a možností, jak se s nimi blíže seznámit.

Jak krmítko vyrobit a kam ho umístit?

Nejvhodnějším a nejdostupnějším materiálem pro výrobu krmítka je dřevo, ale pro vytvoření jeho jednotlivých částí, zejména stříšky, můžeme použít i kov nebo umělých hmot. Vhodná

Strakapoud velký

FOTO – Nigel Blake
(www.rspb-images.com)

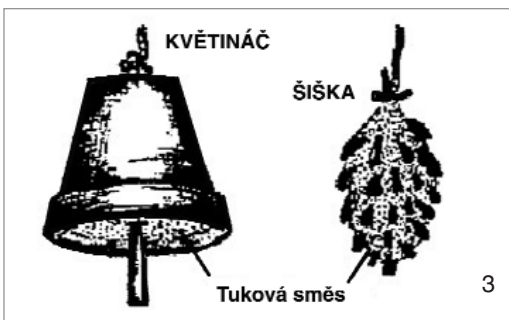
jsou především tzv. automatická (samospynná) krmítka (obr. 1). Na velikosti a tvaru krmítka nezáleží – mělo by být spíše větší a prostornější, aby umožnilo konzumovat potravu i větším ptačím druhům (např. kosům). Důležitá je především dostatečně velká stříška, která chrání předkládanou potravu před vlhkem a sněhem.

Základnu, na niž předkládáme potravu, je nutno opatřit nízkým zábradlím (asi 2 cm), aby vítr nesmetal potravu na zem (obr. 2). Vyrobené krmítko umístíme na volném prostranství na klidném a přehledném místě, minimálně 1,5 metru nad zemí a alespoň 2 m od nejbližšího stromu. Na stromě je dobré krmítko zavěsit pomocí drátu nebo provázku za větev. Tímto opatřením předejdeme napadení ptáků kočkou nebo kunou.

Tzv. **tukové krmítko** zhotovíme z převráceného květináče, poloviny skořápky kokosového ořechu nebo borové či smrkové šišky (obr. 3). Květináč zalijeme tukovou směsí (rozehrátý tuk se semínky či drcenými ořechy) a necháme vychladnout a ztuhnout, šišku do této směsi namočíme. Vyvěšujeme na místa, na která nesvítí slunce, aby se tuk nerozpustil.

Pro zmořravé ptáky sbírající potravu na zemi (stmadi, pěnkavy) je

možné vytvořit tzv. stříškový zásyp. Jde o dřevěnou stříšku rozměrů přibližně 1x1 m, kterou umístíme na čtyři kůly, přední kůly asi 60–80 cm vysoké, zadní jen 20 cm, případně stříška může sahat až na zem. Budujeme opět na místě chráněném proti nepříznivým klimatickým vlivům a dostatečně přehledném.

Co patří na krmítko?

Z potravin konzumovaných lidmi můžeme ptákům nabídnout ovesné vločky, strouhanou housku (ne slanou!), maso (nakrájené na kousky), strouhanou mrkev, tvaroh, vnitřní sádlo nebo lůj.

Použit můžeme i jakákoliv semena (slunečnice, proso, konopí, mák, lněné semínko, řepka), velice vhodná jsou drcená jádra vlašských a lískových ořechů. V obchodech lze zakoupit přímo speciální míchané směsi pro krmení ptáků.

V přírodě můžeme nasbírat různé plody a bobule: jeřabiny, plody bezu černého, hlohu, rakytníku, břechťanu či svídy, semínka bodláků apod.

Ideálním krmivem do zásypu je tzv. zadina – odpad od mlátíček a čističek obilí, obsahující především semena plevelů.

Držák na lojové koule a na jablka
www.zelenadomacnost.com

případě nesmíme dopustit, abychom se prostřednictvím krmítka zbavovali kuchyňského odpadu a zbytků. Takováto potrava totiž ptákům způsobuje značné zažívací potíže a může vést až k jejich úhynu. **Ptáky nikdy nekrmíme těstovinami, slanými, kořeněnými a uzenými výrobky ani přepáleným lojem!**

Jakou potravu mají nejraději?

Vodní ptáci (kachny, labutě, lysky, rackové) – nejvhodnějším krmivem pro tyto ptačí druhy je měkké pečivo, lze je krmit i těstovinami. Pečivo nesmí být tvrdé – mohlo by ptákům způsobit zranění jícnu – a mělo by být rozdrobeno na menší kousky.

Dravci – dravé ptáky lze na vhodných místech, kde se vyskytují, krmit čerstvými zbytky masa, vnitřnostmi apod. V těchto případech je však nutno dbát na dodržení hygienických a veterinárních předpisů. Jestliže se dravci nebo sovy naučí navštěvovat krmítko, určené pro pěvce, neodhánějte je. Pokud jste instalaci provedli podle zásad uvedených výše, mají i drobní ptáci – potenciální kořist dravců a sov – šanci včas uniknout.

Koroptve – na místech, kde se v zimě vyskytují, je možné postavit zásyp a přikrmovat je zadinou.

Strakapoudi – nejraději konzumují lůj nebo tukovou směs.

Mezi nejčastější návštěvníky krmítek patří

Z pěvců: vrabec domácí, vrabec polní, sýkora koňadra, sýkora modřinka, sýkora babka, zvonek zelený, pěnkava obecná, dlask tlustozobý, strnad obecný, stehlík obecný, kos černý, brhlík lesní, sojka obecná nebo straka obecná

Z nepěvců: strakapoud velký, žluna zelená nebo hrdlíčka zahradní.

Kdy začít s krměním?

S krměním můžeme začít již v říjnu. Krmivo podáváme pravidelně, zpočátku menší dávky. Za mrazů a při vyšší sněhové pokrývce je žádoucí dávky zvyšovat. Přikrmovat můžeme až do konce března.

Čím zásadně krmit?

Potrava předkládaná ptákům na krmítko by měla být kvalitní

a nezkažená, velmi nebezpečné jsou např. plísně (na semelech, zelenině nebo pečivu). V žádném

období by měla být kvalitní a nezkažená, velmi nebezpečné jsou např. plísně (na semelech, zelenině nebo pečivu). V žádném

Stehlíci

FOTO – John Bridges (www.rspb-images.com)

Pěnkavy, zvonci, strnadi, dlaskové, vrabci a kosi – semena plevelů (zadina) a obilovin. Tyto druhy často navštěvují zásyp.

Sýkory (koňadra, modřinka, babka, uhelníček, parukářka), brhlík, šoupálek – olejnatá semena, lůj, tuková směs.

Kosi a kvícaly – plody nejrůznějších bobulovin, jablka.

Václav Zámečník,
Česká společnost ornitologická

Ptačí budky je možné zakoupit v internetovém obchodě Zelená domácnost – www.zelenadomacnost.com

Bioinstitut o.p.s. Vás zve na seminář

KRAJINNÉ PRVKY

DEFINICE, VÝZNAM, REGISTRACE, PÉČE, ZAKLÁDÁNÍ

KDE: Farma Kočov, Moravský Kočov
KDY: 29. listopadu 2011

PROGRAM

8:45 - 9:15 - Prezence

9:15 - 9:30 - Zahájení

9:30 - 10:15 - **Krajinné prvky, významné krajinné prvky – pojmy, souvislosti**

Ing. Jaroslav Hudáček
Ministerstvo zemědělství, Praha

10:15 - 11:00 - **Registrace krajinných prvků na Agenturách pro zemědělství a venkov Bruntál a Opava**

Ing. Martin Odstrčil
Agentura pro zemědělství a venkov, Opava

11:00 - 11:15 - Přestávka

11:15 - 12:00 - **Význam KP**

Ing. Radim Jarošek
Agentura ochrany přírody a krajiny, Ostrava

12:00 - 13:00 - Oběd

13:00 - 14:00 - **Péče o KP / zakládání KP v rámci PPK, POPFK**

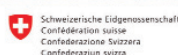
Mgr. Stanislav Mudra
„seeb“ – Služby pro ekologii, Beňov

Občerstvení a oběd na semináři zajištěn.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY do 24. listopadu 2011

e-mailem: info@bioinstitut.cz

telefonicky: 585 631 182

Podpořeno z Programu
švýcarsko-české spolupráce

